

Pakiet Platinium a Księga Koheleta

ĆWICZENIE W RAMACH PROGRAMU: „Globalna szkoła. Dla zaawansowanych”

Ćwiczenie można przeprowadzić na zakończenie omawiania fragmentów „Księgi Koheleta” (Biblia – Stary Testament), ale nadaje się też na godzinę wychowawczą (wtedy można pominąć odniesienia literackie). Zajęcia skłaniają do refleksji na temat odpowiedzialnej produkcji i konsumpcji.

OPRACOWANIE: Jadwiga Jarosz

CZAS TRWANIA: 35 minut

POZIOM NAUCZANIA: język polski – kl. 1 szkoła ponadpodstawowa, lekcja wychowawcza – kl. 7-8 szkoła podstawowa, 1-5 szkoła ponadpodstawowa

PRZEDMIOT: język polski, godzina wychowawcza

CELE:

- przeprowadzenie interpretacji fragmentów Księgi Koheleta oraz tekstu piosenki Taco Hemingwaya „Pakiet Platinium”
- wywołanie refleksji na temat odpowiedzialnej produkcji i konsumpcji

KRYTERIA SUKCESU (W JĘZYKU UCZNIA):

- wiesz, czym w sztuce jest motyw *vanitas*
- potrafisz wyjaśnić znaczenie sentencji „Marność nad marnościami i wszystko marność”
- rozumiesz, na czym współcześnie polega odpowiedzialna produkcja i konsumpcja

Kluczowe zagadnienia: produkcja i konsumpcja, zasoby naturalne

Formy i metody pracy: rozmowa, praca w grupach, latające plakaty

Środki dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć: głośniki, arkusze szarego papieru z zapisanymi pytaniami, markery

Związek z podstawą programową (język polski):

szkoła ponadpodstawowa:

I.1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

I.1.5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego,

I.1.7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe,

I.1.15) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe, określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

I.2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- I.2.2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację,
- III.1. Elementy retoryki. Uczeń:
- III.1.1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych,
- III.2. Mówienie i pisanie. Uczeń:
- III.2.1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Zaproś uczniów i uczennice do wspólnego wysłuchania w klasie utworu Taco Hemingwaya „Pakiet Platinum”: www.bit.ly/PakietPlatinum.
2. Zastanówcie się, co ma wspólnego tekst piosenki z „Księgą Koheleta”.

W Księdze Koheleta czytamy, że dobra materialne, które człowiek gromadzi za życia, są „marnością”, przeminą („Vanitas vanitatum, et omnia vanitas” – „Marność nad marnościami i wszystko marność”). Taco Hemingway w swojej piosence ironicznie charakteryzuje idealnego konsumenta/konsumentkę lat 20. XXI wieku. Poproś młodzież o wymienienie cech bohatera piosenki. Zachęć uczniów i uczennice do podzielenia się swoimi refleksjami odnośnie do skali współczesnej konsumpcji. Zwróć uwagę, że Taco Hemingway w przewrotny sposób zwraca uwagę na to, że współczesny człowiek bezrefleksyjnie dąży do tego, aby mieć jak najwięcej rzeczy, wkłada dużo wysiłku, aby nadążyć za modą, ciągle się chwali kolejnymi inwestycjami w swój wygląd, ulega reklamie. To stoi w sprzeczności z mądrością przekazu Księgi Koheleta, a także z zaleceniami współczesnych naukowców i naukowczyń dotyczącymi m.in. potrzeby ograniczenia produkcji plastiku i zagrożeniami związanymi z fast fashion.

3. Podziel klasę na 4 grupy. Każdej daj markery oraz arkusz szarego papieru z innym pytaniem:
 - Jakie działania może wdrożyć w życie każdy i każda z nas, by ograniczyć konsumpcję?
 - Jakie systemowe zmiany – w szkole, w gminie, kraju i na świecie, ograniczyłyby konsumpcję i ułatwiły ludziom prowadzenie zrównoważonego stylu życia?
 - Jak zachęcać młodych ludzi do ograniczania konsumpcji?
 - Jak wzmacniać swoje krytyczne myślenie i nie wpadać w pułapki konsumpcjonizmu?

W pierwszej fazie ćwiczenia grupy mają 5 minut, by zapisać odpowiedzi na zadane pytanie. Następnie daj klasie wyraźny znak, że ta część ćwiczenia dobiegła końca, i poproś, by grupy przekazały swój plakat grupie sąsiedniej (zgodnie z ruchem wskazówek zegara). Teraz grupy zapoznają się z nowym pytaniem i odpowiedziami, które są zapisane na arkuszu. Mogą komentować zawarte tam pomysły, np. znakiem +, a także dopisywać swoje propozycje rozwiązań. Po 3 minutach poproś, aby grupy przekazały plakaty dalej. Tę sekwencję powtórzcie jeszcze raz, a na zakończenie niech plakaty wrócą do pierwotnych grup. Każda grupa odczyta na głos zapisane na plakacie pomysły.

Podziękuj za pracę i skomentuj ćwiczenie, że jeżeli chcemy żyć w zrównoważonym świecie, ważna jest nie tylko odpowiedzialność pojedynczych osób, ale również zmiany systemowe na poziomie prawodawstwa, polityki krajowej i międzynarodowej oraz w największych firmach i korporacjach. Zmieniamy więc nasze nawyki konsumenckie, dokonujemy rozsądnych wyborów i ograniczamy nasze zakupy nie tylko po to, aby minimalizować nasz ślad węglowy, ale także, żeby wystać dużym koncernom wiadomość: zależy nam na planecie i nie będziemy korzystać z waszych usług i produktów, dopóki wam też nie zacznie zależeć i się nie zmienicie.

na podstawie: Playbook: Wzywamy marki, instytucje i korporacje #Dotablicy, <https://globalna.ceo.org.pl/material/playbook-wzywamy-marki-instytucje-i-korporacje-dotablicy/>, CEO

4. Wytlumacz młodzieży, że łaciński termin *vanitas* jest używany w kulturze do nazywania motywu przemijania. Kohelet zwraca uwagę, że bogactwo, władza, sława przemijają. To, co daje szczęście, to umiejętność doceniania tego, co się ma, a nie ciągłe pożądanie kolejnych rzeczy („Lepsze jest to, na co oczy patrzą, niż niezaspokojone pragnienie” Koh, 6,9).

Poproś, aby każda grupa stworzyła hasło, które będzie inspiracją do większego doceniania w życiu dóbr niematerialnych.

ŹRÓDŁA:

- Playbook: Wzywamy marki, instytucje i korporacje #Dotablicy, <https://globalna.ceo.org.pl/material/playbook-wzywamy-marki-instytucje-i-korporacje-dotablicy/>, CEO

POLECANE MATERIAŁY:

- Dominika Cieślak, *Zasada 6r w praktyce, czyli praktyczny poradnik jak konsumować odpowiedzialnie*, https://ekonsument.pl/a67196_zasada_6r_w_praktyce.html, 2020

Więcej materiałów na stronie internetowej projektu: www.globalna.ceo.org.pl

Materiał powstał w ramach projektu współfinansowanego ze środków Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) oraz w ramach polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

Scenariusz jest dostępny na licencji Creative Commons. Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Centrum Edukacji Obywatelskiej. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o projekcie. Więcej o wolnych licencjach: <http://creativecommons.pl>.

Autorka: Jadwiga Jarosz
Redakcja merytoryczna: Marta Kałużyńska
Redakcja językowa i korekta: Małgorzata Ruszkowska
Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa
tel. 22 622 00 89 www.ceo.org.pl
Warszawa 2024